

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
Relationship Between Participatory Administration and Safety Management
in Educational Institutions

Received: December 3, 2025

Revised: January 26, 2026

Accepted: February 9, 2026

นัฐนันท์ เต็มศรี^{1*} เบนจวรรณ ศรีกุล² และหิรัญ ประสารการ³
Nattanan Temsri^{1*} Benjawon Sarikul² and Hiran Prasarnkarn³

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹ Master of Education Program in Educational Administration, Phuket Rajabhat University

^{2,3} สังกัดภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

^{2,3} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

*Corresponding Author, E-mail: jamebandon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 254 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2) การดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ การดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในระดับมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.746 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 4) ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย มีการอบรมสร้างความรู้ และการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย และมีระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นระบบ

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม และความปลอดภัยในสถานศึกษา

Abstract

The Purposes of this Study Were to Study 1) The Level of Participatory Administration, 2) The Level of Safety Management, 3) The Relationship Between Participatory Administration and Safety Management. And 4) To Study the Recommendations and Management Guidelines in Cooperation with the Operation of School Safety in Accordance. The Sample Groups Consisted of Administrators, Teachers, and Board Members Totaling 254 People. Likert Scale Questionnaires for Opinion, and the Open-ended Questionnaires. Statistics Used in Data Analysis Were Arithmetic Mean, Standard Deviation, Pearson Correlation Coefficient and Content Analysis.

The Results of the were as follows:

1) Participatory Management is High Level.

2) The Safety Management is Highly Level.

3) The Relationship Between Participatory Administration and the Safety Management was Found to be Generally Related and Positively Correlated at a High Level, With a Correlation Coefficient of 0.746, Statistically Significant at the .01 Level.

4) Participatory Management Recommendations and Guidelines for School Safety Activities Must Create a Safe Physical Environment, Trainings, and Continuous Training on Contingency Plans. The Participation of Executives, Teachers, Staff, Students and Communities will be Made. As Well as Establishing a Safety Culture and Having a Systematic Safety Management System.

Keywords Participatory Administration and Safety Management in Educational Institutions

บทนำ

ความปลอดภัยในสถานศึกษามีความสำคัญสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579 ได้ระบุบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องรับผิดชอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษา โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยการจัดระบบและรูปแบบการเสริมขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัยของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียน ในสถานศึกษาทุกระดับและประเภท (Office of the Education Council, 2017) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช 2568 – 2569 คือ เสริมสร้างความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยส่งเสริม สนับสนุนความปลอดภัย การสร้างเครือข่ายและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา สร้างภูมิคุ้มกัน ปลูกฝัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา รวมทั้งมีระบบติดตามดูแลช่วยเหลือเพื่อไม่ให้เข้าสู่วงจรยาเสพติด สร้างองค์ความรู้ในการรับมือ รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านระบบ OBEC Safety Center เพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคมเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา (The Secondary Educational Service Area Office Chathaburi Trat, 2024)

สถานการณ์ความปลอดภัยในสถานศึกษาในปัจจุบันได้เกิดเหตุความรุนแรงกับนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาหลากหลายกรณี โดย Ministry of Education (2021) ได้ระบุขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภัยที่เกิดจากความรุนแรงในมนุษย์ 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ดังเช่นเหตุการณ์ต่อไปนี้

- 1) ภัยที่เกิดจากความรุนแรงในมนุษย์ Thairath News Online (2024) ได้ลงข่าวเกิดเหตุนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้มีดแทงเพื่อนเสียชีวิตขณะเข้าแถวภายในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
- 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ดังเช่นเหตุการณ์ที่ Thairath News Online (2024) ได้ลงข่าวว่าเกิดเหตุเด็กนักเรียนหญิงของโรงเรียนมัธยมชื่อดังแห่งหนึ่งในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พลัดตกลงมาจากอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ ร่างกระแทกพื้นได้รับบาดเจ็บสาหัส และได้เสียชีวิตขณะนำตัวส่งโรงพยาบาล
- 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ จากกรณีที่ Thai PBS online (2024) ได้ลงข่าวว่าผู้ปกครองนักเรียนในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เข้าแจ้งความให้ดำเนินคดีครูผู้ชายคนหนึ่ง ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน โดยมีนักเรียนเสียหายทั้งหมด 17 คน นอกจากนี้ข่าวเย็นไทยรัฐได้ลงข่าวว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถูกครูล่วงละเมิดทางเพศนานกว่า 2 ปี แคมป์พักหลังครุคนนี้ก็เริ่มทำร้ายร่างกาย จนน้องทนไม่ไหวไปบอกผู้ปกครอง และ
- 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ กรณีที่ Thai PBS online (2023) ได้ลงข่าวครูโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ นำตัวเด็กชายอายุ 13 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่งโรงพยาบาลห้วยราช หลังพบอาการผิดปกติ เหงื่อล้น หวาดระแวง และบางครั้งคลุ้มคลั่งตะโกน ทำให้เพื่อนในห้องเรียนตกใจกลัว จากการซักประวัติเด็กชายคนดังกล่าวยอมรับว่าใช้ยาเสพติดมาตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเพื่อนรุ่นพี่ชักชวนไปมั่วสุมตามป่าอ้อยในหมู่บ้าน

การเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษานั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ภาคีรัฐและภาคเอกชน ในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยช่วยในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล และการแก้ไขปัญหา ทางด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยใช้ทักษะและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล มาเสริมสร้างการทำงานและการพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษานั้นเกิดประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดย Muangtong (2023) ได้จำแนกกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ อันได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ขององค์กร 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือกันดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในทุกชั้นตอน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และ 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ รับทราบ หรือร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลในเชิงบวกหรือเชิงลบ

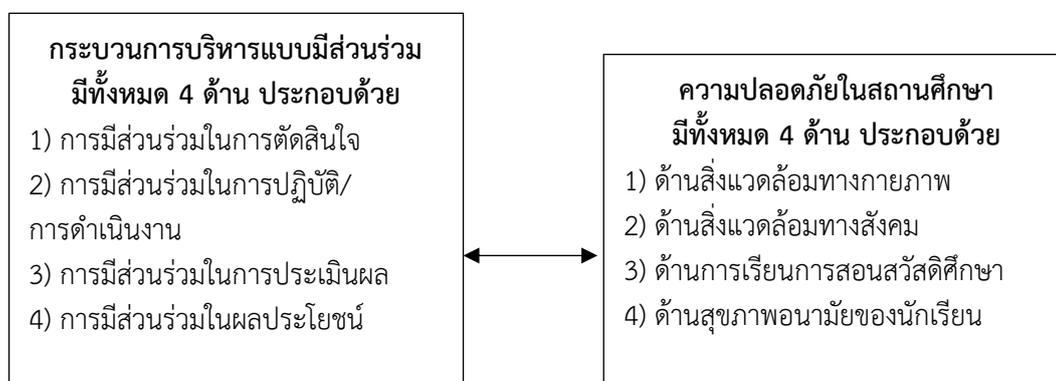
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง มีพันธกิจในการดำเนินงาน คือ การสร้างความปลอดภัย สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม คือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ (MOU) กับเครือข่ายภายในและภายนอก ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ผ่านภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน (The Secondary Educational Service Area Office Phangnga Phuket and Ranong, n.d.) โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สหวิทยาเขตเทพกระษัตรี มีจำนวน 7 โรงเรียน ได้ดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ตามแนวดำเนินการมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติโดยยึดตัวชี้วัดในการดำเนินการทุกประเด็น มีการจัดทำเครื่องมือกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่มีคุณภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่าความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน แต่ทางกลับกันสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษามีแนวโน้มรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการความปลอดภัยจึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมศึกษาระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อีกทั้งเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. **ประชากร** คือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สหวิทยาเขตเทพกระษัตรี จำนวน 690 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 254 คน ซึ่งมาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/การดำเนินงาน

2.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.4 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3. การดำเนินงานด้านความปลอดภัย ได้แก่

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม

3.3 ด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

3.4 ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

4. สร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาสร้างแบบสอบถาม
5. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง
6. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน หาค่าความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหาคำถามรวมทั้งการใช้ภาษา และอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของแต่ละข้อคำถาม และนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
7. ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด
9. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
10. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหน้าที่เสนอต่อคณบดีคณะครุศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามในช่องทาง google form เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันมีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 - 0.29 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30 - 0.69 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70 - 1.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงดังในตาราง 1

ตาราง 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.16	.69	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/การดำเนินงาน	4.35	.58	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.10	.75	มาก
4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.17	.75	มาก
โดยรวม	4.20	.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/การดำเนินงาน มีการปฏิบัติสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการปฏิบัติต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงดังในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	4.19	0.65	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม	4.27	0.64	มาก
3. ด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	4.38	0.66	มาก
4. ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน	4.43	0.55	มาก
โดยรวม	4.32	0.56	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีการปฏิบัติสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการปฏิบัติต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

ตัวแปร	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	y ₁	y ₂	y ₃	y ₄	x	y
x ₁	1	.686**	.647**	.658**	.596**	.535**	.484**	.461**	.861**	.576**
x ₂		1	.775**	.635**	.575**	.555**	.583**	.579**	.880**	.633**
x ₃			1	.618**	.627**	.558**	.582**	.584**	.849**	.650**
x ₄				1	.720**	.708**	.612**	.542**	.849**	.717**
y ₁					1	.787**	.757**	.724**	.731**	.907**
y ₂						1	.716**	.720**	.684**	.892**
y ₃							1	.847**	.653**	.918**
y ₄								1	.625**	.902**
x									1	.746**
y										1

** < .01

จากตาราง 3 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม (x) กับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา (y) โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.746** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สรุปได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย 2) การอบรมการสร้างความรู้ และการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่อง 3) การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนและชุมชน 4) การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและความตระหนักร่วมกัน 5) ระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ของสถานศึกษา อีกทั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Phatiaphinan (2019) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความจำเป็นต่อการบริหารหรือการจัดการองค์กร ทั้งในด้านทฤษฎี ด้านการปฏิบัติ นำไปสู่กระบวนการวางแผนตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล การแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bumrungveth (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ การประสานงาน การตรวจสอบ และการสนับสนุนกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จอย่างมีอานิสงส์

2. จากผลการวิจัยระดับการดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกิดจากที่สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ตั้งแต่การประเมินสภาพความเสี่ยง ด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง วิเคราะห์และประเมินปัจจัยเสี่ยง ตลอดจนการจัดทำแผนดำเนินการความปลอดภัยสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanrit (2024, P. 50) กล่าวว่า ความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา ตลอดจนได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ของสถานศึกษา อีกทั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรมของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sussri et al. (2024, P. 272) กล่าวว่า การบริหารความปลอดภัยในการบริหารงานวิชาการ ควรดำเนินการวางแผนงานหลักสูตรจัดการเรียนการสอน นิเทศ การวัดและประเมินผล การวิจัยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบประกันคุณภาพ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ และใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สรุปได้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน สถานศึกษาควรมีมาตรการด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุม 2) การอบรม การสร้างความรู้ และการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมความปลอดภัยของผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ 3) การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน 4) การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและความตระหนักร่วมกัน โดยการรณรงค์ให้คำแนะนำและตักเตือนแก่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง ผ่านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 5) ระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นระบบมีการวางแผนติดตาม ประเมินผล ผ่านการรายงานประจำวัน การประชุมทบทวนแผน และปรับปรุงแผน อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกันกับ Ministry of Education (2021) ที่ได้ระบุขั้นตอนการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา คือการประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง การจัดทำแผนดำเนินการความปลอดภัย การดำเนินการตามมาตรการ การดำเนินการตามข้อบ่งชี้ความปลอดภัย และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรการและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนมีเครื่องมือและระบบติดตามประเมินผลที่มีคุณภาพควรสรุปผลการดำเนินงานในรูปแบบรายงานอย่างเป็นระบบ และเผยแพร่ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมตามสภาพและทรัพยากรของแต่ละโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

ภาพ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพ 2 จะได้ว่าแนวทางการบริหารเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย โดยการมอบหมายบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากร ตลอดจนใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วยในการตรวจสอบ พร้อมทั้งให้รายงานผลเป็นประจำ

ประเด็นที่ 2 การอบรม การสร้างความรู้ และการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่อง โดยการอบรมครู และบุคลากรด้านความปลอดภัย เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมในการรับมือเหตุฉุกเฉิน

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชนสร้างโดยการประชุมระดมความคิดเห็น การจัดเวทีแลกเปลี่ยน และเปิดช่องทางให้เสนอข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านความปลอดภัย เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ประเด็นที่ 4 : การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและความตระหนักร่วมกัน โดยการรณรงค์ให้คำแนะนำและตักเตือนแก่นักเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ประเด็นที่ 5 : ระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นระบบ มีระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นระบบ โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดทำมาตรการป้องกัน การวางแผน ติดตาม ประเมินผล ผ่านการรายงานประจำวัน การประชุมทบทวนแผน และปรับปรุงแผน อย่างต่อเนื่อง

References

- Bumrungveth. K. (2023). *Participative management of administrator and flow at wort of teachers in school under the secondary educational service area office phra Nakhon si Ayutthaya* [Master's thesis, Silpakorn University]. Silpakorn University Repository: SURE. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/29403> (in Thai)
- Chanrit, T. (2024). *Participatory Management Model to Create Safety in Schools under the Office of the Secondary Educational Service Area* [Master's thesis, Naresuan University]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/6169> (in Thai)
- Ministry of Education. (2021). *Instruction safety operation manual*. Ministry of Education. (in Thai)
- Muangtong. W. (2023). *The Best Practice Study of Participative Management on Student Caring System of Schools under the Secondary Education Service Area Office Bueng Kan* [Unpublished master's thesis]. Udon Thani Rajabhat University. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan B.E. In the year of 2017 - 2036*. PRIKWARN GRAPHIC CO., LTD. <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf> (in Thai)
- Phatiaphinan, D. (2019). *Participatory Administration Affecting Quality of Work Life of Government Theachers Under the Secondary Education Service Area Office10* [Unpublished master's thesis]. Nakhon Pathom Rajabhat University. (in Thai)
- Susri, W., Toujinda, O., Chanasid, D., & Jiraro, P. (2024). Causal Factors of School Administration Influencing Safety Administration in Elementary School under the Office of the Basic Education Commission. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal*, 18(1), 263–278. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rmuj/article/view/272664> (in Thai)
- Thai PBS online. (2023, November 3). *Don't send him to the hospital. "High school student. 1" Paranoia. Got a history of drug use since grade one. 5*. Thai PBS. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/333488> (in Thai)
- Thai PBS online. (2024, November 27). *Officer. Injured children were found to be increased to 17*. Thai PBS. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/346648> (in Thai)
- Thairath News Online. (2024, January 30). *Horror of the school. Two knives in the neck to quench school gloom while marching up to the room*. Thairath. <https://www.thairath.co.th/newspaper/2759091> (in Thai)
- Thairath News Online. (2024, November 12). *High school girls. 3 A famous high school was lost in a school building on the 7th floor, seriously injured*. Thairath. <https://www.thairath.co.th/news/local/2825175> (in Thai)

Thairath News. (2024, June 25). *Rulers Boiling! She was sexually abused by her teacher for two years*. www.youtube.com. <https://www.youtube.com/watch?v=Qil45VLRyGg>. (in Thai)

The Secondary Educational Service Area Office Chathaburi Trat. (2024). *Announcement of the Office of the Basic Education Commission on the Policy and Emphasis of the Office of the Basic Education Commission for the fiscal year 2025 – 2026*.

<https://www.sesact.go.th/index.php/39484> (in Thai)

The Secondary Educational Service Area Office Phangnga Phuketand Ranong. (n.d.). *Mission*.

<https://www.spmppr.go.th/spmppr/vision/>